

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Катюшина Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 2, абзаців третього, четвертого підпункту 5, абзаців п'ятого, шостого підпункту 6 пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“, частини третьої статті 85 Закону України „Про пенсійне забезпечення“, частини третьої статті 27 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“, частини третьої статті 67 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“

Київ
7 лютого 2024 року
№ 26-3(I)/2024

Справа № 3-7/2024(15/24)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Філюка Петра Тодосьовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Катюшина Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 2, абзаців третього, четвертого підпункту 5, абзаців п'ятого, шостого підпункту 6 пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 12–13, ст. 82) зі змінами, частини третьої статті 85 Закону України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991 року № 1788–XII (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 3, ст. 10) зі змінами, частини третьої

статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376) зі змінами, частини третьої статті 67 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1991 р., № 16, ст. 200) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Кривенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Катюшин Б.П. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статтям 3, 8, 9, частині п’ятій статті 17, статтям 21, 22, частинам першій, другій статті 24, статтям 46, 64 Конституції України (конституційність) статтю 2, абзаци третій, четвертий підпункту 5, абзаци п’ятий, шостий підпункту 6 пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI зі змінами (далі – Закон № 3668), частину третю статті 85 Закону України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991 року № 1788–XII зі змінами (далі – Закон № 1788), частину третю статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами (далі – Закон № 1058), частину третю статті 67 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII зі змінами (далі – Закон № 796).

Суб’єкт права на конституційну скаргу вважає, що зазначені приписи Законів призвели до звуження змісту та обсягу його конституційних прав на соціальний захист як громадянина України, який перебував на службі у

Збройних Силах України, гарантованих статтями 17, 46 Конституції України, а також мають ознаки дискримінації, оскільки існує відмінність у ставленні до осіб, які брали участь у ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС у статусі військовослужбовців Збройних Сил України та учасників у складі формувань цивільної оборони.

На підтвердження своєї позиції автор клопотання посилається на окремі приписи Конституції України, законів України, рішення Конституційного Суду України, міжнародні акти, практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у його справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Катюшин Б.П. має статус учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (категорія 1) та статус інваліда війни II групи; перебуває на обліку в Головному управлінні Пенсійного фонду України в місті Києві (далі – Управління) та отримує пенсію за віком, яка розрахована згідно із Законом № 1058.

У квітні 2023 року Катюшин Б.П. звернувся до Черкаського окружного адміністративного суду з позовом до Управління, у якому просив, зокрема, визнати протиправною бездіяльність Управління щодо непроведення перерахунку призначеної йому пенсії без обмеження розміру десятьма прожитковими мінімумами для осіб, які втратили працездатність із 1 грудня 2022 року; зобов'язати Управління провести нарахування та виплату призначеної йому пенсії без обмеження розміру з урахуванням проведених виплат.

Черкаський окружний адміністративний суд рішенням від 14 серпня 2023 року зазначені позовні вимоги Катюшина Б.П. задовольнив, наголосивши, що у цій справі треба застосовувати Закон України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб“ від 9 квітня 1992 року № 2262–XII зі змінами (далі – Закон № 2262), що визначає умови, норми і

порядок пенсійного забезпечення громадян України серед осіб, які перебували, зокрема, на військовій службі і які мають право на пенсію без обмеження розміру десятима прожитковими мінімумами для осіб, які втратили працездатність.

Управління, не погодившись із таким судовим рішенням, звернулося до Шостого апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою. Цей суд постановою від 16 листопада 2023 року рішення Черкаського окружного адміністративного суду від 14 серпня 2023 року скасував; у задоволенні позову Катюшина Б.П. відмовив у повному обсязі, зауваживши, що „суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про те, що Катюшин Б.П. має право на отримання пенсії без обмеження її максимальним розміром як військовий пенсіонер“.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 20 грудня 2023 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Катюшина Б.П. на постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 16 листопада 2023 року, оскільки цю справу розглянуто за правилами спрощеного позовного провадження, що не підлягає касаційному оскарженню згідно з пунктом 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України, а обставин, визначених цим пунктом, Катюшин Б.П. не навів.

Суб'єкт права на конституційну скаргу вичерпав усі національні засоби юридичного захисту. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 16 листопада 2023 року є остаточним судовим рішенням у його справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Згідно зі статтею 151¹ Основного Закону України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України

(конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56).

Зі змісту остаточного судового рішення у справі Катюшина Б.П. убачається, що абзаци третій, четвертий підпункту 5, абзаци п'ятий, шостий підпункту 6 пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 3668, частину третю статті 67 Закону № 796 суд не застосував.

Ураховуючи зазначене, Катюшин Б.П. не є належним суб'єктом права на конституційну скаргу в розумінні вимог абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на наведене Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України зазначає, що конституційна скарга в цій частині суперечить вимогам статей 55, 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

3.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням

того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу непринятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

Аналіз змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів дає підстави для висновку, що твердження про невідповідність статті 2 Закону № 3668, частини третьої статті 85 Закону № 1788, частини третьої статті 27 Закону № 1058 приписам Конституції України автор клопотання обґрунтовує своїм статусом учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та інваліда війни II групи і посилається, передусім, на юридичну позицію Конституційного Суду України, сформульовану в рішеннях від 20 грудня 2016 року № 7-рп/2016, від 18 грудня 2018 року № 12-р/2018 та від 12 жовтня 2022 року № 7-р(II)/2022, у яких Конституційний Суд України наголошував на особливому статусі й потребі в додаткових гарантіях соціального захисту для категорій громадян, зазначених у частині п'ятій статті 17 Конституції України, і визнав, зокрема, неконституційним обмеження максимального розміру пенсії військовослужбовцям.

Проте, як встановлено судами, Катюшин Б.П. отримує пенсію на загальних підставах відповідно до Закону № 1058, а не до спеціального Закону № 796 або Закону № 2262.

Фактично твердження суб'єкта права на конституційну скаргу зводяться до незгоди із законодавчим регулюванням питань у галузі пенсійного забезпечення, що не є підставою для перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень).

Отже, Катюшин Б.П. не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Катюшина Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців третього, четвертого підпункту 5, абзаців п'ятого, шостого підпункту 6 пункту 6 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI зі змінами, частини третьої статті 67 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII зі змінами на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом; статті 2 Закону України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI зі змінами, частини третьої статті 85 Закону України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991 року № 1788–XII зі змінами, частини третьої статті 27 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року

№ 1058–IV зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**